

det er anerkjendt i Geistlighedens Privilegier af 1661, og der blev da bestemt, hvad enhver Præst skulde give for en Præstegaard til Staten. Dette Beløb er senere omgjort, men Principet, Grundføtningen er den samme, og naar Præstegaardene paa Landet saaledes ere overladte til Præsterne, Mand for Mand, i Følge efter hverandre, for en bestemt Sum, og Staten nu, hvis denne Lov bliver til Virkelighed, betaler Præsterne dette Beløb, som Præsten har lagt ud, er det jo ligefrem, at Staten indløser sine egne oprindelige Eiendomme; men det gjør den ikke i Kjøbstæderne, og derfor savner jeg en Bestemmelse om Præstegaarde i Kjøbstæderne. — Dernæst staar der i Lovforslaget, at Herremændene skulle betale efter en særskilt Lov et Vederlag for det, som de efter Christian den Femtes Lov skulde erlægge for Sjælsorg. Det er efter den Artikel, som oftere her været under Forhandling her i Salen, hvori der blandt Andet staar: „Dog skulle de (o: Sædegaardseiere) deris Sognepræster fyldestgjøre for deris Umage og Tjeneste; Li Sognepræsterne ere deris Løn verde og ikke meere pligtige at tiene dem til forgaavis end andre deris Sognefolk“. Jeg tror, at det bliver en meget vanskelig Ting at faae sat igjennem, hvad disse Sædegaardseiere skulle betale. Det kan vel ikke være Andet, end hvad der sædvansmæssig er udredet af enhver Sædegaard, og paa de store Godser, Lehnene, vil der jo ikke være betalt synderlig meget uden af den Hovedgaard, hvor Lehnets Hoved bor. For de andre Hovedgaarde — og dem kan der jo være mange af — vil jeg f. Ex. tage Frisenborg Gievsfab med tilhørende Allodialgodser, saa strækker det sig jo over det Meste af Sylland — vil man dog vist vanskelig kunne finde ud af, hvad der med Føie kan kræves af Sædegaardene, og jeg tror, at ligesom vi i sin Tid eftergave Nyttethesholdet, Stillingen af Heste til Kavalleriet og Artilleriet, fra Sædegaardene og fra Præstegaardene, uden at tage noget Vederlag af dem, paa samme Maade vil det være mest passende at lade denne gamle Lovbestemmelse falde bort, især naar man i selve Loven ser, at Offeret skal falde bort. Hvad er det nemlig, Præsterne skulle have fra Herremændene Andet, end egentlig et sædvansmæssigt, et konventionelt Offer? Paa den Tid, da man satte Frisenborg, nei, jeg tror dog ikke denne, men mange andre store Eiendomme, under Administration, i Begyndelsen af Tyverne i dette Aarhundrede, da var det jo et meget ringe Vederlag, som Godseierne kunde give, og senere, efter-

som de ere bleve mere formuende, have de naturligtvis betalt Mere; men det vilde dog være besynderligt, om vi her i Folkethinget skulde have en Lov, hvor vi skulde drøfte og undersøge, hvad enhver Godseier i en lang Række har betalt til sin Sjælsørg. Vilde det være passende, hvor vi have saa stor en Finantsskaffe, at ligge og tælle Herremændenes Skillinger til Præsterne? Det tror jeg virkelig ikke, det vilde være, og derfor siger jeg, at denne Indtægtspost vilde jeg helst have skulde falde bort. Saaledes vil efter mit Forslag hele Indtagten af Forslagets § 1 gaa ud, fordi det Altsammen er en ulige Betsatning, Noget, der stammer fra tilfældige og uheldige Forhold. Jeg siger, at denne Betsatningsmaade, som Forslaget medfører, er uretfærdig, fordi den kommer til at hvile paa enkelte Eiendomme som de, der saa skulle udrede hele Udgiften ved det kirkelige Behov i Landet, og det er en urigtig Bæsis at lægge Geistlighedens Forsørgelse hen paa. Den ærede Ordfører sagde efter Rigsdagsstidenden igaar, at det vilde være urigtigt, da Tienden jo tilhører Staten, om visse Medborgere saaledes bleve fri for Tienden uden Vederlag, da de ikke havde den fjerneste Net til en saa umaadelig Gave, f. Ex. fordi de nylig kunde være indtraadt i vedkommende Eiendom. Ja, denne Betragtningmaade er uenigelig noget konservativ og noget realistisk. Den ærede Læser mener jo derved, at naar man opgiver Prestetienden, saa komme Gierne af Bøndergaardene til at tjene Noget, og forsaavidt som de i kort Tid have været Gierne, komme de til at tjene Mest, og det kalder han en umaadelig Gave. Den ærede Ordfører kapitaliserer Tienden og mener, at Vedkommende faae det Lyvedobbelte skæntet; paa den Maade er det jo, han regner, ellers kan jeg ikke forstaa det. Det er paa den Maade, at det bliver en umaadelig Gave, thi et enkelt Aars Tiendeafgift kan da ikke kaldes en umaadelig Gave. Denne Betragtningmaade af Betsatningsvæsenet tror jeg rigtignok er noget usædvanlig. Naar man eftergiver eller nedsetter Toldden paa en Vare, kan man jo dog vel ikke sige, at de, der have Fordel deraf, faae foræret det Lyvedobbelte af et Aars Beløb. Det forekommer mig, at denne Betragtningmaade ikke kan have nogen Gyldighed ved Siden af en almindelig Sætning om det Forfælselige i Præsteforntienden. Dernæst siger den ærede Ordfører, at han vilde gjerne vide, ved hvilke Forandringer Staten vil fikke, at Skatteiendehynderne, der væsentlig ere Smaaafolk og hid-